

Ks. Krzysztof WARCHAŁOWSKI

UNIwersytety i fakultety kościelne według obowiązujących norm prawa kanonicznego

Treść: Wstęp. 1. Pojęcie uczelni kościelnej. 1.1. Erekcja uniwersytetów i wydziałów kościelnych. 1.2. Zadania i cele uniwersytetów i wydziałów kościelnych. 1.3. Stopnie akademickie. 2. Wykładowcy. 3. Studenci. 4. Współpraca uczelni. 5. Wnioski.

Wstęp

Uniwersytety i fakultety kościelne są to wszechnice zorientowane na prowadzenie działalności dydaktyczno - naukowej w zakresie nauk teologicznych. Zostały wpisane w misję ewangelizacyjną Kościoła, który za pośrednictwem tych ośrodków realizuje jedno ze swoich głównych zadań, jakim jest stałe budowanie postępu wiernych poprzez ewangelizację kultury. Jednocześnie rozwój dyscyplin teologicznych realizowany za pośrednictwem uczelni kościelnych umożliwia samemu Kościołowi stałe dokonywanie pogłębionej refleksji nad sobą samym.

Z tego względu Kościół zawsze przypisywał tym ośrodkom naukowym wielkie znaczenie, co zostało podkreślone w oficjalnych dokumentach.

W ostatnich czasach w kwestii uczelni kościelnych wypowiedział się Sobór Watykański II, szczególnie w deklaracji *Gravissimum educationis*, podkreślając ich misję w Kościele i w świecie.

Dokumentem o fundamentalnym znaczeniu dla uniwersytetów i fakultetów kościelnych stała się konstytucja apostolska Jana Pawła II *Sapientia christiana* z 15 kwietnia 1979 r.¹, a następnie nowy Kodeks Prawa Kanonicznego promulgowany przez papieża Jana Pawła II (Kan 815 - 821).² Dokumenty te określają obecnie pozycję prawną uniwersytetów i fakultetów kościelnych, co staje się przedmiotem analizy niniejszego opracowania.

¹ AAS 71(1979), 469 - 499.

² F. LEMPA, Doktrynalno - prawne przesłanie Konstytucji apostolskiej Jana Pawła II o uniwersytetach katolickich "Ex corde Ecclesiae", *Roczniki Nauk Prawnych* 4(1994), 104.

1. Pojęcie uczelni kościelnej

Pod pojęciem uczelni kościelnej zgodnie z dyspozycją Konstytucji apostolskiej Jana Pawła II *Sapientia christiana*, należy rozumieć uniwersytety oraz fakultety (wydziały), które zostały erygowane lub zatwierdzone zgodnie z przepisami prawa kanonicznego przez Stolicę Apostolską, zajmują się prowadzeniem działalności naukowej w zakresie teologii oraz dyscyplin jej pokrewnych i posiadają przy tym prawo nadawania stopni naukowych powagą Stolicy Apostolskiej.³

Uniwersytet jest uczelnią wyższą wielowydziałową, najczęściej obejmującą trzy wydziały: teologii, prawa kanonicznego i filozofii chrześcijańskiej.⁴ Fakultet natomiast jest uczelnią wyższą jednowydziałową, stąd nazywany jest po prostu wydziałem.⁵

1.1. Erekcja uniwersytetów i wydziałów kościelnych

Kodeks prawa kanonicznego stwierdza: "uniwersytety i wydziały kościelne mogą być tworzone tylko na mocy erekcji dokonanej przez Stolicę Apostolską lub uzyskanego od niej zatwierdzenia.[...]"⁶ Tak sformułowana norma kodeksowa sugeruje jednoznacznie, że jedynie Stolica Apostolska posiada wyłączone prawo do tworzenia uniwersytetów i wydziałów kościelnych, nawet jeżeli utworzenie tego typu ośrodków dokonywane jest na prośbę lub po konsultacji z miejscową Konferencją Biskupów.⁷ Akt kanonicznej erekcji jak i zatwierdzenia zarezerwowany został Kongregacji d/s Wychowania Katolickiego.⁸ Jeżeli ośrodki te mają zostać utworzone na terenach podległych kompetencji Kongregacji d/s Ewangelizacji Ludów bądź Kongregacji d/s Kościołów Wschodnich, wówczas koniecznym jest porozumienie z tymi dykasteriami.⁹

³ AAS 71(1979) nr 2, 478; por. L. GIAPPETTA, *Dizionario del nuovo codice di diritto canonico*, Napoli 1990, 1153.

⁴ Wiele uczelni kościelnych posiada też inne wydziały lub instytuty: Archeologii chrześcijańskiej, Biblijny i Starożytnego Wschodu, Historii Kościoła, Literatury chrześcijańskiej i klasycznej, Liturgiki, Misjologii, Muzyki Sakralnej, Psychologii, Pedagogiki, Religioznawstwa, Studiów Arabskich i Islamologii, Studiów Średniowiecznych, Prawa Kanonicznego i Świeckiego. (Konstytucja apostolska Jana Pawła II *Sapientia christiana*, AAS 71(1979) nr 85, 497 n.)

⁵ E. SZTAFFROWSKI, *Podręcznik Prawa Kanonicznego*, Warszawa 1986, t. 3, 68.

⁶ Kan 816 § 1; Konstytucja apostolska Jana Pawła II *Sapientia christiana*, AAS 71(1979) nr 6, 479; por. CIC 1917 can 1376 § 1.

⁷ J. A. CORIDEN, The teaching office of the Church (cc. 747 - 833), w: *The code of canon law: a text and commentary*, New York 1985, 577.

⁸ *Sapientia christiana*, AAS 71(1979), nr 6, 479; zob. PAWEŁ VI, Konstytucja apostolska *Regimini ecclesiae universae*, AAS 59(1967) nr 78, 914.

⁹ J. M. G. DEL VALLE, Commenti ai canoni 793 - 833 e 1008 - 1054, w: *Codice di diritto canonico. Edizione bilingue commentata*, Roma 1986, t. 1, 575.

Ponadto każdy uniwersytet i fakultet kościelny musi posiadać własny statut oraz program studiów (*ratio studiorum*) zatwierdzone przez Stolicę Apostolską.¹⁰ Podobnie jak w przypadku erekcji lub zatwierdzenia uczelni kościelnej kompetencje te należą do Kongregacji d/s Wychowania Katolickiego.¹¹ Przy układaniu prawa statutowego i programów studiów należy mieć na uwadze dyspozycje wydane w tej sprawie przez Stolicę Świętą.¹²

1.2. Zadania i cele uniwersytetów i wydziałów kościelnych

Prawo kodeksowe zaznacza w formie ogólnego wprowadzenia, że Kościołowi z tytułu prowadzenia misji głoszenia prawdy objawionej bliskie są uniwersytety i wydziały kościelne.¹³ Fakt istnienia uczelni kościelnych związany jest zatem ściśle z podstawowym zadaniem Kościoła - przekazywaniem prawdy objawionej. Potwierdza to, Konstytucja *Sapientia christiana* stwierdzając, że uczelnie te "zajmują się głównie Objawieniem chrześcijańskim, jak również łączącymi się z nim zagadnieniami, dzięki czemu wiążą się ściślej z właściwą posługą ewangelizacji".¹⁴

Z tego względu uniwersytety i wydziały teologiczne zajmują się prowadzeniem pracy naukowo - dydaktycznej w zakresie dyscyplin kościelnych. Są to więc wszechnicie naukowe zorientowane wyłącznie na prowadzenie badań w zakresie nauk teologicznych oraz innych z nimi powiązanych, jak również kształcenie w tym zakresie studentów. Tym samym są ściśle związane z misją ewangelizacyjną Kościoła.¹⁵ Niektórzy kanoniści określają uczelnie kościelne mianem "Kościółowi właściwe"¹⁶, ponieważ - jak stwierdza Sobór Watykański II - swoją działalnością przyczyniają się do rozwoju nauk teologicznych, a tym samym służą głębszemu zrozumieniu Objawienia, co sprzyja rozwojowi dialogu z braćmi odłączonymi i niechrześcijanami, a także służy rozwiązywaniu problemów powstałych w związku z rozwojem innych dyscyplin naukowych.¹⁷

Prawodawca kościelny świadomy znaczenia i roli uniwersytetów oraz wydziałów kościelnych stawia przed nimi określone cele:

¹⁰ Kan 816 § 2; por. *Sapientia christiana*, AAS 71 (1979) nr 6, 479; zob. CIC 1917 can 1376 § 2.

¹¹ J. A. CORIDEN, *dz. cyt.*, 577.

¹² E. SZTAFROWSKI, *dz. cyt.*, 69.

¹³ Kan 815.

¹⁴ AAS 71(1979) wstęp, 472 - 473.

¹⁵ Kan 815; por. W. GÓRALSKI, *Nauczycielskie nauczanie Kościoła, w: Komentarz do kodeksu prawa kanonicznego*, t. 3, Lublin 1986, 42.

¹⁶ G. GHIRLANDA, *Il diritto nella Chiesa mistero di comunione*, Roma 1990, 424.

¹⁷ Zob. PAWEŁ VI, Encyklika *Ecclesiam suam*, AAS 56(1964), 637 - 659; zob. Dekret o ekumenizmie *Unitatis redintegratio*, w: SOBÓR WATYKAŃSKI II, *dz. cyt.*, 203 - 218.

- 1) kultywować i rozwijać poprzez badania naukowe własne dyscypliny, pogłębiać wiedzę na temat Objawienia chrześcijańskiego oraz w świetle tegoż Objawienia widzieć nowe problemy dotyczące ludzkości;
- 2) sprawiać, aby studenci poprzez formację intelektualną zdobywali także zdolność do owocnego apostołatu co szczególnie dotyczy szafarzy Kościoła;
- 3) w łączności z hierarchią kościelną być na sposób stały w służbie ewangelizacji.¹⁸

1.3. Stopnie akademickie

Stopnie akademickie posiadające w Kościele walor kanoniczny mogą nadawać jedynie te uniwersytety i wydziały, które zostały erygowane lub zatwierdzone przez Stolicę Apostolską zgodnie z przepisami prawa.¹⁹ Oznacza to, że wraz z erekcją lub zatwierdzeniem dokonany przez Stolicę Apostolską uczelnia kościelna nabywa prawo nadawania tytułów naukowych, które wywołują skutki kanoniczne w Kościele.²⁰

Stopnie akademickie nadawane przez kościelne ośrodki naukowe, które nie zostały utworzone przez Stolicę Apostolską mogą uzyskać walor kanoniczny jedynie w ograniczonym zakresie. Warunkami koniecznymi do uzyskania takich możliwości są:

- 1) zaistnienie w poszczególnym przypadku uzasadnionej przyczyny,
- 2) spełnienie przez uczelnię wymogów wskazanych przez Kongregację d/s Wychowania Katolickiego,
- 3) uznanie (potwierdzenie) otrzymane od wymienionej wyżej Kongregacji.²¹

Uniwersytety i wydziały kościelne nadają następujące stopnie naukowe:

- a) bakalaureat,
- b) licencjat,
- c) doktorat.²²

W statutach poszczególnych uczelni kościelnych stopnie akademickie mogą otrzymać również inne nazwy, stosownie do praktyki jaka istnieje w uczelniach wyższych danego państwa. Musi przy tym zostać jasno sprecyzowana równorzędność poszczególnych stopni nadawanych przez uczelnie krajowe ze stopniami akademickimi.

¹⁸ *Sapientia christiana*, AAS 71(1979) nr 3, 478; por. A. MONTAN, L'educatione cattolica nell'ordinamento della Chiesa (can 793 - 821), *Apollinaris* 68(1995), 83.

¹⁹ Kan 817; *Sapientia christiana*, AAS 71(1979) nr 6, 479; por. CIC 1917 can 1377.

²⁰ J. M. G. DEL VALLE, *dz. cyt.*, 577.

²¹ *Sapientia christiana*, AAS 71(1979) nr 9, 479; zob. J. A. CORIDEN, *dz. cyt.*, 577.

²² *Sapientia christiana*, AAS 71(1979) nr 47 § 1, 488.

kimi nadawanymi przez uniwersytety i wydziały kościelne oraz zaprowadzona w tym względzie jednolitość na terenie tego samego kraju.²³

Uzyskanie stopnia licencjata nadaje uprawnienia do prowadzenia wykładów w wyższych seminariach duchownych lub innych równorzędnych ośrodkach naukowych. Doktorat natomiast uprawnia do wykładania w uniwersytetach i fakultetach kościelnych.²⁴

Ponadto, w niektórych przypadkach, prawodawca kościelny stawia wymóg posiadania określonego stopnia naukowego, jako warunku wymaganego do objęcia urzędu lub funkcji w Kościele. Stopień doktora lub przynajmniej licencjata powinni posiadać: biskup (Kan 378 § 1), wikariusz generalny oraz wikariusz biskupi (Kan 478 § 1), wikariusz sądowy oraz pomocniczy wikariusz sądowy (Kan 1420 § 4), sędziowie sądów biskupich (Kan 1421 § 3).²⁵

2. Wykładowcy

Uniwersytety i fakultety kościelne powinny posiadać kadre naukową składającą się przede wszystkim ze stałych pracowników, gwarantującą uczelni rozwój poszczególnych gałęzi wiedzy, a także zapewniającą niezbędną troskę o studentów i ich właściwy rozwój. Kategorie wykładowców w zależności od posiadanego tytułu, dorobku naukowego, stażu pracy oraz praktyki istniejącej w danym kraju muszą być określone w statutach uczelni.²⁶ Istnieje konieczność określenia statusu poszczególnych grup osób nauczających w uniwersytetach oraz wydziałach kościelnych, a także sposobu ich powoływania, awansowania i odwoływania w prawie statutowym każdej uczelni kościelnej.

Pracownicy dydaktyczno - naukowcy uniwersytetów i fakultetów kościelnych muszą posiadać odpowiednie kwalifikacje. Użycie w nazwie uczelni "świecka" lub "kościelna" suponuje, że w tym drugim przypadku, obok walorów zawodowych, kadra nauczająca powinna posiadać także odpowiednie predyspozycje moralne.²⁷

Ubiegający się o stanowiska wykładowców muszą zatem sprostać określonemu systemowi wartości:

- kwalifikacje zawodowe

²³ *Tamże*, nr 48, 488. W Polsce na uczelniach wyższych można uzyskać następujące stopnie naukowe: magister, doktor, doktor habilitowany. Pierwsze dwa stopnie nadaje w sposób pełnoprawny rada wydziału, w trzecim przypadku nadanie dokonane przez radę wydziału wymaga zatwierdzenia przez Centralną Komisję Kwalifikacyjną [CKK]. (Zob. E. SZTAFROWSKI, *dz. cyt.*, 72, przypis).

²⁴ *Sapientia christiana*, AAS 71(1979) nr 50 § 1, 488; kan 253 § 1; zob. J. A. CORIDEN, *dz. cyt.*, 577.

²⁵ Zob. D. CITO, De educatione catholica, w: *Comentario exegético al código de derecho canónico*, t. 3, 299.

²⁶ *Sapientia christiana*, AAS 71(1979) nr 22, 482.

²⁷ D. CITO, *dz. cyt.*, 300 - 301.

- a) odpowiednia wiedza,
 - b) dyplom doktora lub równorzędny tytuł, albo szczególne osiągnięcia na polu naukowym,
 - c) zdolność do prowadzenia badań naukowych umotywowana posiadanym dorobkiem naukowym,
 - d) predyspozycje pedagogiczne do nauczania.
- kwalifikacje moralne
- a) nieskazitelne życie (dobre obyczaje),
 - b) poczucie odpowiedzialności,
 - c) czystość doktryny,
 - d) pilność w pełnieniu obowiązków,
 - e) wierność Magisterium Kościoła.²⁸

Każdy pracownik naukowy uczelni kościelnej uczestniczy w sposób szczególny w misji nauczycielskiej Kościoła. Chociaż wszyscy ochrzczeni na mocy przyjętego sakramentu posiadają mandat do głoszenia słowa Bożego, to jednak ten, kto wykłada teologię i inne nauki kościelne odnoszące się do wiary i moralności czyni to oficjalnie w imieniu Kościoła.²⁹ Z tego względu nauczający tych dyscyplin w uniwersytetach lub fakultetach kościelnych musi otrzymać misję kanoniczną.³⁰ Posiadanie misji kanonicznej stanowi warunek konieczny do piastowania stanowiska wykładowcy tych przedmiotów i jednocześnie jest rękojmią zgodności nauczania z zasadami doktryny katolickiej.³¹

Uprawnionym do udzielenia misji kanonicznej jest w tym przypadku Wielki Kanclerz uczelni lub jego delegat. Na początku swojej pracy wykładowcy ci składają wyznanie wiary. Pozostali pracownicy naukowcy otrzymują zlecenie (zezwoleń nauczania), którego wydanie mieści się również w zakresie kompetencji Wielkiego Kanclerza bądź jego delegata.³²

²⁸ Kan 818, kan 810 § 1; *Sapientia christiana*, AAS 71(1979) nr 25, 482; por. CIC 1917 can 1381 § 3; M. S. VEGA, El estatado juridico del profesor de la universidad eclesiastica y la Constitution apostolica *Sapientia christiana*, *Apollinaris* 53(1980), 24 - 25, 28 - 30.

²⁹ J. PERARNAU, *Decreto sobre el apostolado de los laicos*, Barcelona 1968, 333-340; F. J. URRUTIA, Ecclesiastical Universities and Faculties (Canons 815 - 821), *Studia Canonica* 23/2 (1989), 467; G. GHIRLANDA, dz. cyt., 425.

³⁰ *Sapientia christiana*, AAS 71(1979) nr 27 § 1, 483.

³¹ Zob. J. MANZANARES, Las Universidades y Facultades Eclesiásticas en la nueva codificación canónica, *Seminarium* 23 (1983), 580; por. M. CONTE A CORONATA, *Institutiones iuris canonici*, t. II, Torino, 1931, 251: *Missio canonica est positiva deputatio ab auctoritate ecclesiastica facta ad docendam religionem christianam. Quare ut quis ex missione canonica dicatur habere munus docendi fidem catholicam nequaquam sufficit aptitudo. Quamvis enim habilitas ad docendum, de qua etiam per examen constare potest et non rato debet, sit conditio quaedam praevia, tamen missio canonica principaliter consistit in actu auctoritatis ecclesiasticae, quo quis ad exercitium suae facultatis approbatur et deputatur.*

³² Kan 812; *Sapientia christiana*, AAS 71(1979) nr 27 § 1, 483; Szerzej na ten temat: R.P. DEELEY, *The Mandate for Those Who Teach Theology in Institutes of Higher learning: An Interpretation of Canon 812 of the Code of Canon Law*, Roma 1986.

Do wymogów prawnych związanych z objęciem stanowiska wykładowcy wymienionych uczelni, należy także w przypadku osób duchownych posiadanie skierowania od Ordynariusza lub Wyższego Przełożonego oraz brak sprzeciwu ze strony Stolicy Apostolskiej.³³

Prawo kodeksowe uprawnia i zarazem zobowiązuje Konferencję Episkopatu oraz biskupów diecezjalnych, którzy na terenie swoich Kościołów partykularnych posiadają uniwersytety lub wydziały kościelne, aby troszczyli się o to, by w uczelniach tych były zachowywane zasady doktryny katolickiej.³⁴ Nadzór Konferencji nie wyklucza pieczy i odpowiedzialności biskupa diecezjalnego. Zainteresowany biskup działa bowiem na mocy swej władzy, a nie jako pośrednik Konferencji Biskupów. Troska do jakiej prawo zobowiązuje obydwie podmioty powinna przejawiać się w "życzliwym i pomocnym nadzorze", który zakłada: radzenie, dzielenie zainteresowania, informowanie a nawet przekonywanie.³⁵

W przypadku naruszenia zasad doktryny, dobrych obyczajów lub braku kwalifikacji intelektualnych czy pedagogicznych ze strony kadry nauczającej, osoby te powinny być usunięte ze stanowiska, z zachowaniem procedury przewidzianej przez prawo statutowe uczelni.³⁶

Odwołanie wykładowcy powinno dokonywać się zgodnie z pewnymi regułami:

- 1) zachodzi poważna przyczyna,
- 2) należy zachować formę odwołania przewidzianą w statutach,
- 3) powinno dokonać się w stosownym momencie (np. nie w trakcie semestru),
- 4) odwołuje przełożony wyższy lub władza uczelni (rektor, dziekan),
- 5) powody odejścia powinny być znane pracownikowi wcześniej (nie można dokonywać odwołań *ad hoc*),
- 6) odwołanie natychmiastowe może nastąpić jedynie wtedy, gdy zachodzi nagła konieczność,
- 7) istnieje możliwość odwołania "cichego", gdy w skutek zaistnienia pewnych okoliczności wykładowca utracił możliwość dalszej pracy (np. rażąco niewłaściwa postawa moralna).³⁷

3. Studenci

Uniwersytety oraz fakultety kościelne - jak stwierdza Konstytucja *Sapientia christiana* - są otwarte dla wszystkich, zarówno duchownych jak i świeckich, którzy po-

³³ *Sapientia christiana*, AAS 71(1979) nr 27 § 2, 483; M. S. VEGA, *dz. cyt.*, 30.

³⁴ Kan 810 § 2; por. *CIC* 1917 can 1381 § 1, can 2317.

³⁵ J. A. CORIDEN, *dz. cyt.*, 574.

³⁶ Kan 810 § 1; *Sapientia christiana*, AAS 71(1979) nr 30, 483; por. *CIC* 1917 can 1381 § 3.

³⁷ M. S. VEGA, *dz. cyt.*, 36 - 38.

siadają świadectwa upoważniające ich do podjęcia nauki w szkołach wyższych oraz odznaczają się poprawnością życia.³⁸ Studia na uczelniach kościelnych mogą podjąć także kobiety.³⁹

W celu wciągnięcia na listę studentów należy przedłożyć stosowne dokumenty, które wymagane są do przyjęcia na uczelniach państwowych. Ponadto statuty uczelni mogą określać dodatkowe wymogi konieczne do spełnienia przez kandydatów ubiegających się o przyjęcie na pierwszy rok studiów np. świadectwo chrztu, opinia miejscowego proboszcza.

Statuty uczelni określają również *status* studiujących w uniwersytetach i wydziałach kościelnych tzn. sposób uczestniczenia studentów w społeczności akademickiej, warunki i tryb zawieszenia niektórych w prawach studenta jak również, gdy zachodzi taka konieczność, wydalenia z uczelni. Należy przy tym mieć na względzie prawa oraz dobro studenta, uczelni a także wspólnoty kościelnej.⁴⁰

Prawo kanoniczne zachęca biskupów oraz wyższych przełożonych zakonnych, aby posyłali na studia duchownych i zakonników, którzy odznaczają się odpowiednimi przymiotami. Miara potrzeb została przedstawiona przez prawodawcę szeroko: "o ile wymaga tego dobro Kościołów lokalnych, poszczególnych wspólnot zakonnych a nawet Kościoła Powszechnego".⁴¹

Ponadto prawodawca zwraca uwagę na opiekę duszpasterską nad wszystkimi studiującymi w uniwersytetach lub fakultetach kościelnych, którą winien zapewnić miejscowy biskup diecezjalny. Prawo kodeksowe sugeruje kilka możliwych form. Przede wszystkim utworzenie dla studentów parafii personalnej. Jeśli nie zachodzi taka konieczność to biskup powinien przynajmniej oddelegować na stałe niektórych kapłanów, którzy oddali by się takiej posłudze duszpasterskiej.⁴² Troska o studentów tych ośrodków kościelnych wynika z faktu, że celem uczelni kościelnych jest nie tylko kształcenie intelektualne, ale także odpowiednia formacja.⁴³

4. Współpraca uczelni

Prawodawca kościelny mając na uwadze konieczność rozwijania współpracy naukowej, z czym związany jest postęp wiedzy, kieruje pod adresem zarządu oraz wykładowców uniwersytetów i fakultetów kościelnych dyspozycją zobowiązującą powyższe gremia do podejmowania takich działań, które umożliwią poszczególnym

³⁸ AAS 71(1979) nr 31, 484.

³⁹ A. MONTAN, *L'educatione cattolica* (can 793 - 821), w: *Quaderni della mendola. La funzione di insegnare della Chiesa*, Milano 1994, 93.

⁴⁰ *Sapientia christiana*, AAS 71(1979) nr 35, 484.

⁴¹ Kan 819; zob. *GE* nr 10; zob. Dekret o Formacji kapłańskiej "Optatam totius" nr 18, w: SOBÓR WATYKAŃSKI II, *Konstytucje, dz. cyt.*, 298; por. *CIC* 1917 can 1380.

⁴² Kan 813, kan 818; zob. *GE* nr 10; W. GÓRALSKI, *dz. cyt.*, 41.

⁴³ J. M. G. DEL VALLE, *dz. cyt.*, 574.

wydziałom świadczenie sobie wzajemnej pomocy. Taka współpraca - jak sugeruje prawo kodeksowe - powinna istnieć również pomiędzy uniwersytetem lub wydziałem a innymi ośrodkami naukowymi nawet niekościelnymi. Przyczynia się to do poznania nowych tendencji i prądów naukowych a także chroni uczelnię przed izolacją. Środkami służącymi dziełu tej współpracy mogą być kongresy, skoordynowane badania naukowe, spotkania oraz inne formy współdziałania zmierzające do większego postępu wiedzy.⁴⁴

5. Wnioski

Reasumując powyższe rozważania należy stwierdzić, że:

1) Uniwersytety i fakultety kościelne to uczelnie zajmujące się prowadzeniem działalności naukowo - dydaktycznej w zakresie teologii i dyscyplin z nią związanych.

2) Prawo erygowania lub zatwierdzenia uczelni kościelnej należy do Stolicy Apostolskiej, która sprawuje również nadzór nad tymi ośrodkami.

3) Do celów i zadań uczelni kościelnych należy pogłębianie wiedzy na temat Objawienia chrześcijańskiego, formowanie studentów, aby w ten sposób przyczyniać się do posługi ewangelizowania.

4) Uniwersytety i fakultety kościelne mają prawo nadawania stopni naukowych, które posiadają walor kanoniczny.

5) Uczelnie kościelne powinny posiadać stałą kadrę naukową o określonych kwalifikacjach.

6) Studentem uniwersytetu lub wydziału kościelnego może być każdy, zarówno duchowny jak i świecki, kto posiada uprawnienia do studiowania w wyższej uczelni oraz odznacza się poprawnością życia.

7) Uniwersytety i fakultety kościelne powinny świadczyć sobie wzajemną pomoc oraz utrzymywać kontakt z innymi ośrodkami naukowymi, nawet niekościelnymi, co przyczynia się do większego rozwoju nauki.

⁴⁴ Kan 820; por. *Sapientia christiana*, AAS 71(1979) nr 64, 487; por. *GE* nr 12; W. GÓRALSKI, *dz. cyt.*, 44; J. A. CORIDEN, *dz. cyt.*, 578.

LE UNIVERSITÀ E LE FACOLTÀ ECCLESIASTICHE

SECONDO LE NORME VIGENTI DEL DIRITTO CANONICO

(Sommario)

Le università e le facoltà ecclesiastiche sono degli atenei che svolgono delle attività scientifiche e didattiche nell'ambito della teologia e delle discipline affini. La potestà di erigere o approvare gli atenei ecclesiastici appartiene alla Santa Sede. Le università e le facoltà ecclesiastiche hanno il diritto di conferire gradi accademici con valore canonico. Chiunque sia autorizzato a intraprendere degli studi di carattere accademico e abbia una qualifica morale positiva, sia sacerdote che laico, può diventare studente di un'università o facoltà ecclesiastica.